

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΦΥΣΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟΥ
ΔΑΣΟΥΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΓΕΩΠΑΡΚΟ ΛΕΣΒΟΥ

ΦΥΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Διημερίδα υλοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης «Δράσεις Δια Βίου Μάθησης για το Περιβάλλον και την Αειφορία», μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και Εθνικών Πόρων.

ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί ιδιαίτερα σημαντική πρόοδος στον τομέα της ανάδειξης τοπίων φυσικών μνημείων και περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους καθώς και στον τομέα της διαχείρισής τους μέσω της προώθησης και λειτουργίας Γεωπάρκων σε Ευρωπαϊκό και σε Παγκόσμιο επίπεδο. Οι σημαντικότερες δράσεις των Γεωπάρκων σχετίζονται με την ανάπτυξη προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ήπιων μορφών τουρισμού στις περιοχές των φυσικών μνημείων, με σημαντικά αποτελέσματα για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής τους. Τα Γεωπάρκα παρουσίασαν γρήγορα αποτελέσματα στους τομείς της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής κληρονομιάς όσο και στους τομείς της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της ανάπτυξης θεματικού τουρισμού και της τοπικής ανάπτυξης γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να εξαπλωθεί η πρωτοβουλία σε όλες τις ηπείρους. Πρωτοβουλίες για τη δημιουργία Γεωπάρκων αναπτύχθηκαν από διάφορους φορείς σε 27 χώρες στην Ευρώπη, την Ασία, την Αμερική και την Αυστραλία.

Με τον όρο "Γεωπάρκα" χαρακτηρίζονται

περιοχές που φιλοξενούν γεωλογικά μνημεία και τοπία τα οποία παρουσιάζουν ιδιαίτερη επιστημονική αξία, σπανιότητα ή κάλλος, και συνδέονται συνήθως με σημαντικούς οικοτόπους και πολιτιστικά μνημεία. Τα χαρακτηριστικά αυτά έχουν ιδιαίτερο ρόλο στη φυσιογνωμία της περιοχής, προστατεύονται και αξιοποιούνται με στόχο την βιώσιμη ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο. Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως "Γεωπάρκα" περιέχουν ένα σημαντικό αριθμό θέσεων γεωλογικού - γεωμορφολογικού ενδιαφέροντος καθώς επίσης θέσεις αρχαιολογικού, οικολογικού, ιστορικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος και μπορούν να αποτελέσουν μοχλό οικονομικής ανάπτυξης.

Στην Ελλάδα έχουν αναγνωρισθεί τέσσερα Γεωπάρκα, το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου το Γεωπάρκο Ψηλορείτη στην Κρήτη, η περιοχή Χελμού-Βουραϊκού και η Περιοχή βίκου-Αώου. Με την ένταξη τους αναγνωρίζονται από τη διεθνή κοινότητα ως ανεκτίμητης αξίας φυσική κληρονομιά της ανθρωπότητας.

Αναπλ. Καθ. Νικόλαος Ζούρος

Συντονιστής Δικτύου Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λέσβου, στις 12 Οκτωβρίου 2011, εγκρίθηκε η διεύρυνση των ορίων του υπάρχοντος Γεωπάρκου Απολιθωμένου Δάσους και η υποβολή αίτησης για ένταξη ολόκληρης της Λέσβου στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Γεωπάρκων και το Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Η Λέσβος διαθέτει σημαντικό πλούτο τόσο σε φυσικά όσο και σε πολιτιστικά μνημεία, παρουσιάζει ιδιαίτερη γεωλογική και αισθητική αξία, εκπαιδευτικό αθλή και αρχαιολογικό, οικολογικό, ιστορικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Αποτελεί ένα σημαντικό οικολογικό και πολιτισμικό απόθεμα της Γης και είναι διάσπαρτη από μοναδικής αξίας και σπουδαιότητας φυσικά δημιουργήματα και γεωμορφές: ηφαίστεια, σπήλαια, βραχομορφές, πηγές, θέσεις ορυκτών και μεταλλευμάτων, μεγάλα γεωλογικά ρήγματα, σημαντικές απολιθωματοφόρες θέσεις, βραχώδεις ακτές, κ.ά.

Όλες αυτές οι θέσεις, που με ένα όνομα ονομάζονται Γεώτοποι, συνδυάζουν παράλληλα και εξαιρετικό βιολογικό ενδιαφέρον γιατί αποτελούν ιδιαίτερης αξίας βιοτόπους και μπορούν να αποτελέσουν περιοχές με αξιόλογο τουριστικό ενδιαφέρον.

Διαθέτει επίσης τρεις προστατευόμενες περιοχές κοινοτικής σημασίας Natura 2000 (Απολιθωμένο Δάσος, Όλυμπος, Κόλπος Καθλιόνης), έξι ειδικές περιοχές προστασίας για την ορνιθοπανίδα καθώς και περιοχές πολιτιστικών μνημείων που καλύπτουν τις απαιτήσεις ύπαρξης καθεστώτος προστασίας.

Το σχέδιο δράσεων του Γεωπάρκου Λέσβου θα αφορά στην ανάδειξη, διαχείριση και προστασία των φυσικών μνημείων και της γεωλογικής κληρονομιάς, ενώ θα ληφθούν υπ' όψη και θα υποστηρίζονται και τα πολιτιστικά μνημεία ως τεκμήριο της ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας στο μοναδικό αυτό περιβάλλον. Η ένταξη στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων ολόκληρης της Λέσβου αναμένεται να έχει ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις ως προς την προβολή των φυσικών και πολιτιστικών μνημείων καθώς και των μουσείων της Λέσβου, αφού η διεθνής προβολή της μέσω της συγκεκριμένης αναγνώρισης θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για την αύξηση της επισκεψιμότητάς τους.

Η συγκεκριμένη αναγνώριση δε θα επιφέρει αλληλαγές ως προς το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας, ανάδειξης και διαχείρισης των φυσικών ή πολιτιστικών μνημείων αθλή αντίθετα αναμένεται να συμβάλει θετικά για στη συνέργια και δικτύωση μεταξύ των φορέων που διαχειρίζονται τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά του νησιού σε συνδυασμό με την τοπική ανάπτυξη.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΓΕΩΠΑΡΚΟ

Ως Ευρωπαϊκό Γεωπάρκο, σύμφωνα με την ιδρυτική διακήρυξη, ορίζεται μια περιοχή, η οποία διαθέτει ιδιαίτερα στοιχεία γεωλογικής κληρονομιάς και έχει εκπονήσει και εφαρμόζει μια στρατηγική βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης, η οποία υποστηρίζεται από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόωθσή της.

Τα κύρια χαρακτηριστικά σε ένα Ευρωπαϊκό Γεωπάρκο είναι:

1. Πρέπει να έχει ξεκάθαρα όρια και αρκετή επιφάνεια που να επιτρέπει μια πραγματική βιώσιμη ανάπτυξη. Περιλαμβάνει έναν σημαντικό αριθμό θέσεων γεωλογικού ενδιαφέροντος, με κριτήρια την επιστημονική σημασία, τη σπανιότητα, την αισθητική έλξη και την εκπαιδευτική τους αξία. Η πληοψηφία των θέσεων ενδιαφέροντος στην περιοχή ενός Ευρωπαϊκού Γεωπάρκου πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές της γεωλογικής κληρονομιάς, αλλά μπορεί να έχουν επίσης αρχαιολογικό, οικολογικό, ιστορικό ή πολιτιστικό ενδιαφέρον.
2. Οι θέσεις ενδιαφέροντος σε ένα Ευρωπαϊκό Γεωπάρκο πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους σε ένα οργανωμένο δίκτυο και να υποστηρίζονται από μέτρα προστασίας και διαχείρισης. Σε ένα Ευρωπαϊκό Γεωπάρκο δεν επιτρέπονται πρακτικές που προκαλούν

καταστροφή ή πώληση γεωλογικών αντικειμένων.

3. Πρέπει να διαθέτει ένα οργανωμένο φορέα διαχείρισης ο οποίος να είναι σε θέση να επιβάλει πολιτικές προστασίας και ανάδειξης της γεωλογικής κληρονομιάς και βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή του.

4. Συμβάλει ενεργά στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του, μέσα από την ανάδειξη της ταυτότητάς του που συνδέεται με τη γεωλογική κληρονομιά και έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη του Γεωτουρισμού. Με τον τρόπο αυτό επηρεάζει τις συνθήκες ζωής των κατοίκων της περιοχής και το περιβάλλον. Στόχος του είναι να δώσει τη δυνατότητα στους κατοίκους να συνειδητοποιήσουν τις αξίες της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και να συμμετάσχουν ενεργά στην πολιτιστική αναζωογόνηση του συνόλου της περιοχής.

5. Αναπτύσσει, εξελίσσει, πειραματίζεται και προωθεί μεθόδους για την προστασία και ανάδειξη της γεωλογικής κληρονομιάς.

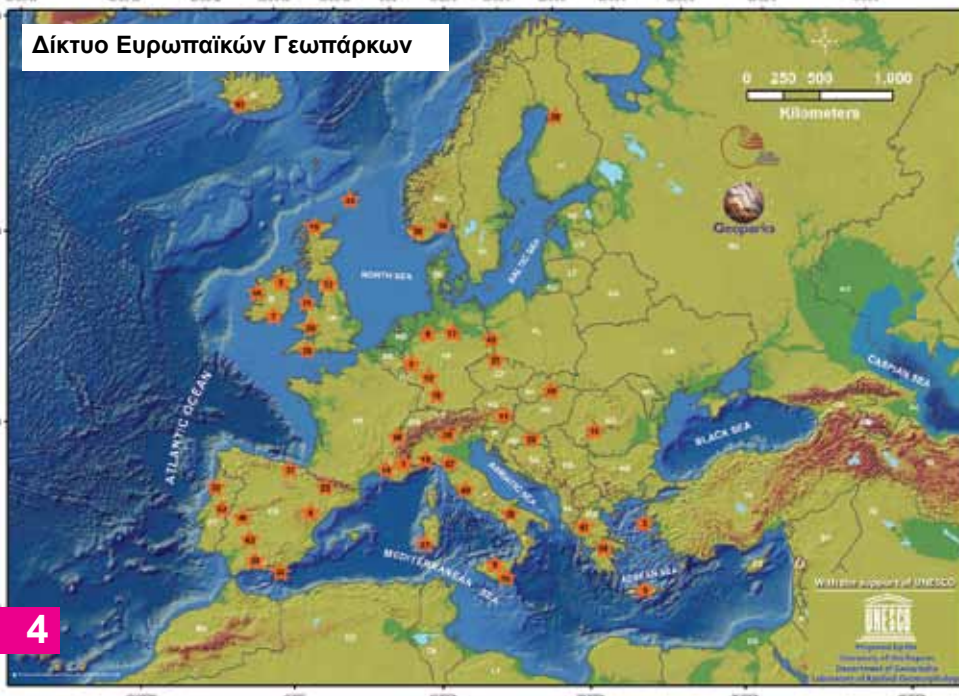
6. Υποστηρίζει την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την εκπαίδευση και ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας σε διάφορους κλάδους των γεωεπιστημών, την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και των πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης.

7. Πρέπει να εργάζεται στα πλαίσια του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, ώστε να

συμβάλει στη συνοχή και δυναμική του.

Πρέπει να συνεργάζεται με τοπικές επιχειρήσεις ώστε να προωθεί και να υποστηρίζει τη δημιουργία νέων προϊόντων που σχετίζονται με τη γεωλογική κληρονομιά, σε ένα πνεύμα συμπληρωματικότητας με τα άλλα μέλη του Δικτύου.

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων

ΓΕΩΠΑΡΚΑ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βασικός στόχος των γεωπαρκών αποτελεί η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η κατάρτιση και γνώση για τις επιστήμες της γης.

Ένα γεωπάрко οργανώνει εκπαιδευτικές δράσεις και παρέχει υποστήριξη στην προώθηση της γεωπιστημονικής και περιβαλλοντικής γνώσης στο ευρύ κοινό. Αυτό επιτυγχάνεται σε χώρους γεωτόπων, μουσεία, κέντρα πληροφόρησης, περιπατητικές διαδρομές και μέσα από ποικίλες δραστηριότητες όπως ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολικές ομάδες και ειδικές ομάδες παιδιών, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων,

ημερίδων, ειδικών εκδηλώσεων κλπ. Παράλληλα, ένα γεωπάрко προωθεί την επιστημονική έρευνα και συνεργασία με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα ενθαρρύνοντας το διάλογο ανάμεσα στις γεωεπιστήμες και τον τοπικό πληθυσμό.

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες μαθητών που υλοποιούνται από το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου

Ένας από τους βασικούς στόχους του Δικτύου Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων είναι η ανάπτυξη θεματικού τουρισμού και κυρίως του γεω- και οικο-τουρισμού. Όλα τα Γεωπάρκα, μέλη του Δικτύου Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, αναπτύσσουν ειδικά Σχέδια Δράσης γεω- και οικο-τουριστικών δράσεων αλληλά και δημιουργία κατάλληλων υποδομών, όπως μουσεία, πεζοπορικά μονοπάτια, οργανωμένες περιηγήσεις κλπ. σε συνδυασμό πάντα με τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Τα γεωπάρκα, ως στοιχεία της φυσικής κληρονομιάς του τόπου μας, η οποία εκτείνεται σε βάθος εκατομμυρίων ετών, αποτελούν ένα μοναδικό πόληο έλξης για τουρίστες που

αγαπούν τον εναλλακτικό τουρισμό. Τα τελευταία χρόνια τα γεωπάρκα αποτελούν ανερχόμενη δύναμη στον τουρισμό με όλο και περισσότερους φανατικούς υποστηρικτές που επιλέγουν την επίσκεψη και γνωριμία με τα μνημεία της φύσης και τη συμμετοχή σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού. Το σχέδιο δημιουργίας του Γεωπάρκου Λέσβου θα αφορά, μεταξύ άλλων, την ανάδειξη, διαχείριση, προστασία και συντήρηση των φυσικών μνημείων και της φυσικής κληρονομιάς, το συντονισμό ενεργειών για ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, γεωτουρισμός, εκπαιδευτικός

τουρισμός κ.λπ.), καθώς και το συντονισμό ενεργειών για την ενίσχυση και προώθηση της επιστημονικής έρευνας. Ακόμη θα προβληθούν ενέργειες για την προβολή του Γεωπάρκου Λέσβου ως τουριστικού προορισμού αριστείας μέσω της αξιοποίησης κοινών δράσεων και προγραμμάτων.

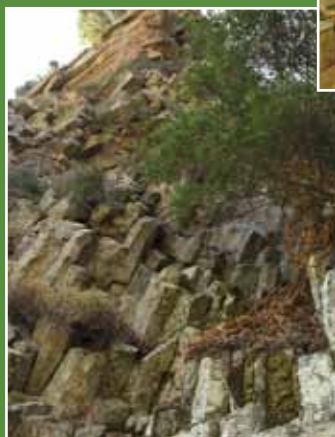
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΓΕΩΠΑΡΚΩΝ

Το Ελληνικό Φόρουμ Γεωπάρκων ιδρύθηκε με στόχο το συντονισμό των ενεργειών και δράσεων των περιοχών που έχουν αναγνωρισθεί ως Γεωπάρκα στον ελληνικό χώρο και είναι: το Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου (2000), το Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη (2001), το Εθνικό Πάρκο Χελμού - Βουραϊκού (2009) και η περιοχή του Εθνικού Δρυμού Βίκου - Αώου (2010).

Ο σκοπός της ίδρυσης του Φόρουμ είναι ο συντονισμός και η προβολή των Ελληνικών Γεωπάρκων, καθώς και η ενίσχυση των προσπαθειών για την ανάδειξη των γεωλογικών μνημείων και θέσεων της γεωλογικής και γεωμορφολογικής κληρονομιάς της Ελλάδας.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου:

Τηλ.-Φαχ: 2251047033 E-mail: lesvospf@otenet.gr

www.lesvosmuseum.gr www.petrifiedforest.gr

ΚΠΕ Ευργέτουλα:

Τηλ.: 2252029038-39 Fax: 2252029039

E-mail: mail@kpe-asomatos.les.sch.gr www.kpeevergetoula.gr

